

Agentschap Jongerenwelzijn
Koning Albert II-laan, 35, bus 32
1030 Brussel
T 02 553 31 70
F 02 553 31 85
www.jeugdhulp.be

Voorzieningen crisisjeugdhulp

Uw bericht van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlagen
		IVA JWZ	Aantal
Vragen naar/e-mail		Telefoonnummer	Datum
Stijn Beirens stijn.beirens@jongerenwelzijn.be		02/553.34.14	30/04/2019

Betreft: Rondzendbrief Inhoudelijk Referentiekader Typemodules Crisisjeugdhulp

INHOUDELIJK REFERENTIEKADER TYPEMODULES CRISISJEUGDHULP

SITUERING

In 2015 werkte de ad hoc werkgroep crisis binnen de schoot van de gemengde werkgroep aan een rapport rond de professionalisering van de crisisnetwerken. Daarin werden een aantal acties opgenomen, die niet alleen de kwantiteit maar ook de kwaliteit van het aanbod op de kaart willen zetten.

De typemodules van crisishulp zijn zeer ruim en generiek omschreven en geven weinig invulling aan wat precies verwacht wordt aan minimale kwaliteit. Om deze meer invulling te geven, werden bezoeken gepland om op het terrein in gesprek te gaan met partners in de hulpprogramma's over wat de geboden hulpverlening precies inhoudt, waar men trots op is en waar men nog groeimarge ziet. Deze gesprekken boden een rijk en divers beeld op de vele goede praktijken die Vlaanderen telt en bracht de inspiratie voor een referentiekader dat deze nota wil formuleren.

De betrokken administraties hebben vervolgens deze verwachtingen vertaald naar de operationele realiteit van erkende typemodules die gebruikt worden voor de financiering van voorzieningen.

FINALITEIT

Deze nota geeft een duidelijke richting aan de invulling van de typemodules crisisinterventie, crisisbegeleiding en crisisverblijf, waarbij de nadruk ligt op crisisbegeleiding en crisisverblijf en de

combinatie van beiden. Het is daarbij niet de ambitie, noch wenselijk, om alle verschillen die er zijn uit te vlakken. Wel wordt een referentiekader geformuleerd, waarbij omschreven wordt welke acties de client mag verwachten bij inzet van deze modules.

Deze nota vormt de basis voor alle betrokken partners in de crisisnetwerken om zelf verder mee aan de slag te gaan om het "hoe" van de acties in te vullen. De oefening die gemaakt werd en die zijn beslag vindt in deze nota, haakt in op evoluties die reeds lopende zijn in de regio's waar men met dezelfde vragen aan de slag ging. Deze nota wil deze ontwikkelingen geenszins doorkruisen maar biedt een kader voor de partners die deze modules aanbieden met een explicitering wat verwacht wordt.

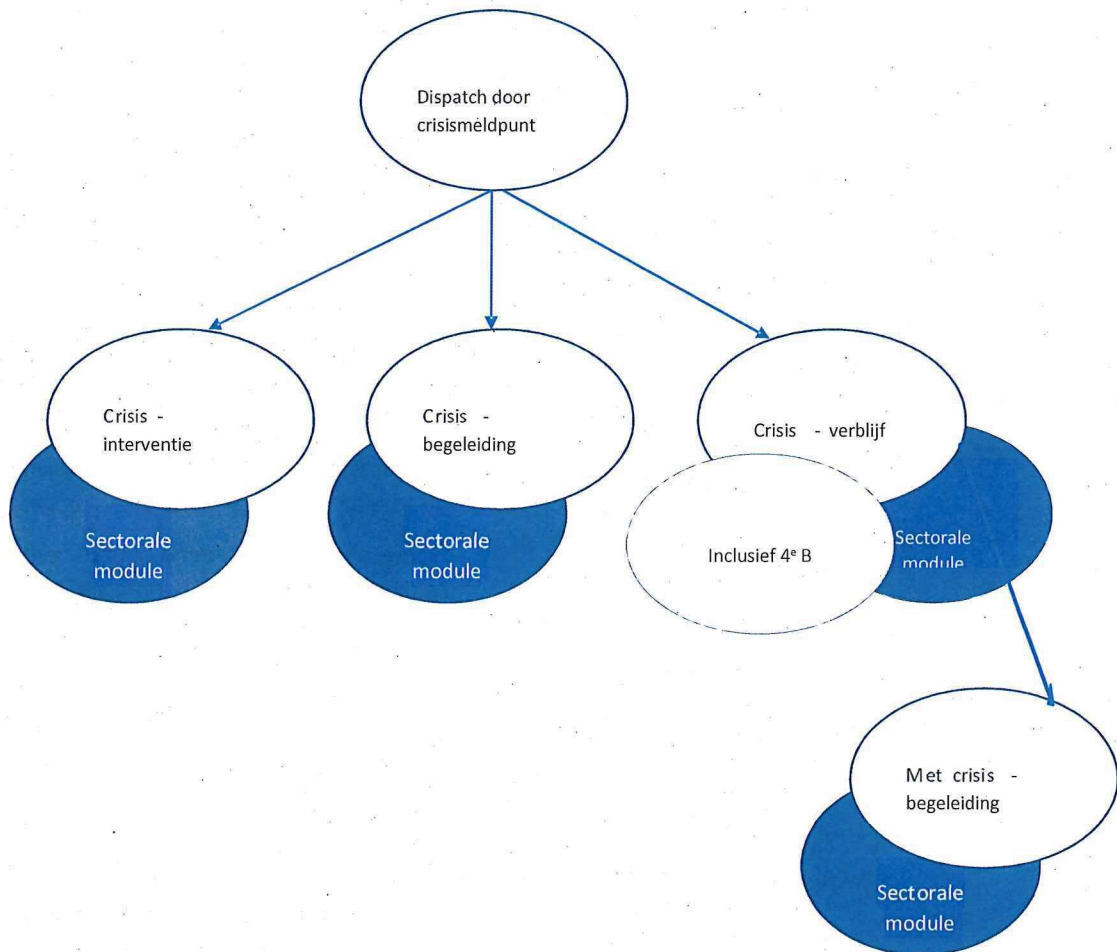
De goedgekeurde nota van het ACO zal dan ook als referentiekader verspreid worden via de administraties aan de voorzieningen die een aanbod doen in het crisisnetwerk. Daarnaast zal ze geagendeerd worden op de netwerkstuurgroepen om per netwerk te kijken hoe het huidige aanbod zich verhoudt tegenover deze nota. Dit kan een aanzet zijn om het bestaande regionale crisisnetwerk beter in beeld te brengen en eventueel een groeipad op te zetten voor bepaald aanbod. De nota kan eveneens dienen als referentiekader bij uitbreidingsbeleid voor nieuwe initiatieven, bij het bekijken van reconversie van regulier aanbod naar crisisaanbod of als kader bij voorzieningen die overwegen om toe te treden tot het mogelijk aanbod in een netwerk.

Het referentiekader zal ook ingeschreven worden in de intersectorale typemodules crisis in de moduledatabank.

DE INHOUD VAN MODULES

Binnen de netwerken geven veel voorzieningen en organisaties die crisisverblijf aanbieden aan dat zij naast bed-bad-brood ook nog iets extra aanbieden, met name de "4^e B", waarmee ze een emotionele en praktische begeleiding bedoelen voor de jongere die de voorziening appelleert op het ogenblik dat hij daar verblijft en met vragen worstelt. In de nota wordt deze "4^e B" verder uitgewerkt, wat hieronder kan begrepen worden.

Er wordt dus voorgesteld om in het referentiekader voor crisisverblijf naast Bed-Bad-Brood ook een 4^e B op te nemen voor Begeleiding. Deze begeleiding verschilt echter van de crisisbegeleiding die ook kan ingezet worden bij een crisisopvang. Deze Crisisbegeleiding (CB) wordt beschreven met de typemodule "crisisbegeleiding" en focust specifiek op het creëren van perspectief op terugkeer naar huis of perspectief op vervolghulp na de crisis.

REFERENTIEKADER TYPEMODULES

Alle activiteiten horend bij een typemodule worden uitgevoerd door de voorziening die voor die typemodule wordt ingeschakeld door het crisismeldpunt, in nauw overleg en afstemming met het crisismeldpunt en de aanmelder. Er wordt van alle voorzieningen voor alle crisismodules verwacht dat deze kunnen opstarten binnen de 24u nadat op de vraag van het meldpunt wordt ingegaan.

Crisisinterventie

Activiteiten	Inhoud van de activiteit
Snelle opstart van gesprekken	Binnen 24u contact leggen met de gezinsleden. In die gesprekken worden de gezinsleden in hun kracht gezet en wordt gefocust op de rol van elkeen binnen de situatie.
Inschatting van veiligheid	Inschatten van de veiligheid op dat moment, op basis van de informatie die beschikbaar is op dat moment en zoeken naar een manier om de veiligheid te verhogen.
Permanentie	Een permanentie organiseren waar cliënten terecht kunnen omdat dit crisisverlagend werkt.
Bemiddeling	Gesprekken voeren om de communicatie tussen ouders en kinderen terug op een gezonde manier te laten verlopen.
Opmaak van een plan	Binnen de 3 à 5 dagen afsluiten van de interventie met een plan dat concrete adviezen/handvaten voor na de crisis bevat.
Warme overdracht	Overdracht naar de betrokken actoren die verder met het gemaakte plan aan de slag gaan.
Coaching en supervisie	Inzetten van teamwerking, werkbegeleiding, coaching, intervisie en supervisie om te garanderen dat de hulpverlener waar nodig kan objectiveren, aftoetsen.

Crisisbegeleiding (autonoom, zonder verblijf)

Elementen binnen begeleiding	Inhoud van de activiteit
Vraagverheldering (korte en lange termijn)	De dienst gaat in gesprek met aanmelder en cliënt om te beluisteren wat het perspectief is van elk van de betrokkenen op de situatie. Dit kan ook contacten met andere betrokkenen (school, familie, ...) inhouden.
Opmaak doelstellingen	De dienst formuleert in de loop van de eerste week de doelstellingen van de crishulp in samenspraak met de cliënt en de aanmelder. Dit gebeurt op een krachtgerichte manier (cfr decreet – vermaatschappelijking).

	De doelstellingen waarvan sprake hebben steeds betrekking op het omgaan met de crisis en de problemen in het gezin die de crisissituatie veroorzaken. Deze doelstellingen hebben steeds betrekking op het creëren van perspectief voor de cliënt op een betere leefsituatie na de crisisbegeleiding.
Bemiddeling	Gesprekken voeren om de communicatie tussen ouders en kinderen terug op een gezonde manier te laten verlopen
Evaluatie tussentijds	Aan de hand van het doelstellingenplan evalueren of de doelstellingen realistisch zijn, of moeten worden bijgestuurd met de cliënt en aanmelder.
Afronding met eindverslag	In overleg met de cliënt wordt een eindverslag opgemaakt waarin de doelstellingen worden opgenomen en de afspraken die gemaakt worden bij de afronding van de begeleiding. Dit verslag wordt bezorgd aan het gezin, aan het crisismeldpunt en de aanmelder.
Coaching en supervisie	Inzetten van teamwerking, werkbegeleiding, coaching, intervisie en supervisie om te garanderen dat de hulpverlener waar nodig kan objectiveren, aftoetsen

Crisisverblijf inclusief de aan het verblijf gekoppelde begeleidingscomponent (4eB)

	Activiteiten	Inhoud van de activiteit
Aanbieden van bed-bad-brood	Onderdak bieden	
4de B: begeleiding door opvangvoorziening	Emotionele begeleiding minderjarige:	De jongere kan zijn/haar verhaal kwijt gedurende het verblijf. Er wordt geluisterd naar de ervaringen en emotionele noden van de jongere.
4de B: begeleiding door opvangvoorziening	Toezicht/organisatie op/van contacten met ouders	Indien mogelijk en toegestaan, betreft de voorziening maximaal de ouders bij het verblijf van het kind. De voorziening organiseert desgevallend begeleide contactmomenten met de ouders in de voorziening.
4de B: begeleiding door opvangvoorziening	Coördineren van de zorg voor de ontwikkelingstaken van de jongere	De organisatie brengt de aspecten van het dagelijkse leven van de jongere in kaart en legt de nodige contacten om in de mate van het mogelijke deze aspecten te laten doorlopen (school, hobbies, ...).

4de B: begeleiding door opvangvoorziening	Logistieke ondersteuning teneinde te voorzien in kledij, schoolgerief, ...	De organisatie legt contacten met betrokkenen in het gezin om afspraken te maken over het voorzien in noodzakelijke materiële zaken als kledij en schoolmateriaal. De dienst neemt dit eventueel zelf op zich om hierin te voorzien.
--	--	--

Crisisbegeleiding gekoppeld aan crisisverblijf

Activiteiten Crisisbegeleiding gekoppeld aan verblijf	Inhoud activiteiten
Vraagverheldering	De dienst gaat in gesprek met aanmelder en cliënt om te beluisteren wat het perspectief is van elk van de betrokkenen op de situatie. Dit kan ook contacten met andere betrokkenen (school, familie, ...) inhouden.
Vorbereiden van een terugkeer naar huis en/of creëren van perspectief door het bepalen van doelstellingen	De dienst formuleert de doelstellingen van de crisishulp in samenspraak met de cliënt en de aanmelder. Dit gebeurt op een krachtgerichte manier (cfr decreet – vermaatschappelijking).
Bemiddeling	Gesprekken voeren om de communicatie tussen ouders en kinderen terug op een gezonde manier te laten verlopen
Eindverslag/nazorg	In overleg met de cliënt wordt een eindverslag opgemaakt waarin de doelstellingen worden opgenomen en de afspraken die gemaakt worden bij de afronding van de begeleiding. Dit verslag wordt bezorgd aan het gezin, aan het crisismeldpunt en de aanmelder.
Coaching en supervisie	Inzetten van teamwerking, werkbegeleiding, coaching, intervisie en supervisie om te garanderen dat de hulpverlener waar nodig kan objectiveren, aftoetsen

eveneens aanbieden volgens het hierboven beschreven referentiekader. Zij ontvangen hiervoor dan ook een incentive.

Voor de Centra Algemeen Welzijnswerk

Door de CAW's worden ook interventies uitgevoerd als een kerntaak voor de crisismeldpunten. Aangezien dit aanbod niet apart gemoduleerd is, werd dit niet opgenomen in de omzettingstabel in annex. De interventies vallen echter ook onder het referentiekader zoals hierboven beschreven.

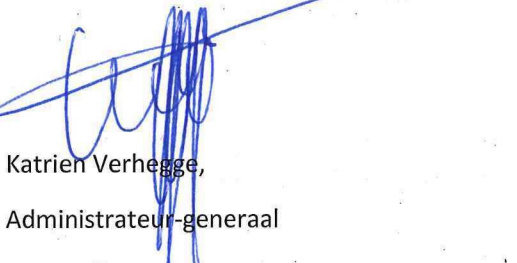
Er is één CAW dat ook crisisverblijf en begeleiding aanbiedt, dit valt ook onder de verwachtingen voor crisisverblijf en crisisbegeleiding gekoppeld aan crisisverblijf. Zij ontvangen hiervoor dan ook een incentive voor verblijf en voor begeleiding.

OPERATIONALISERING

Voorzieningen die een mogelijks of verzekerd aanbod voor crisis via het crisismeldpunt doen, dienen hiervoor de crisismodules (crisisinterventie, crisisbegeleiding, crisisverblijf) aan te maken in de moduledatabank.

Zij kunnen met deze modules dan instroomlijsten aanmaken voor hun aanbod crisis in INSISTO. Voorzieningen kunnen hier zelf een aantal keuzes in maken. Het is wel belangrijk dat er een onderscheid gemaakt kan worden op basis van de instroomlijst of het om een aanbod interventie, begeleiding, verblijf (met 4^e B) of verblijf met crisisbegeleiding gaat. Op die manier is er een transparant aanbod en weet het crisismeldpunt ook welke modules ze kunnen opstarten. Dit zorgt er eveneens voor dat de overheid een correcte incentive kan uitbetalen.

Met vriendelijke groeten,

Katrien Verhegge,
Administrateur-generaal
Agentschap Opgroeien

SECTORALE VERTALING

Voorzieningen worden niet gesubsidieerd op basis van de modules crisis. Zij zetten dus modules in waarvoor ze sectoraal erkend zijn om het crisisaanbod te realiseren (zie annex voor een overzicht). Elke administratie kan ook specifieke aanbevelingen doen voor de inzet van de sectorale typemodules voor crisis.

Daarenboven krijgen voorzieningen die een crisisaanbod doen een incentive voor elk opgestart crisistraject per ingezette crisismodule. Verschillende types van voorzieningen bieden crisisverblijf aan. Daarbij wordt dus ook verwacht dat zij de begeleiding zoals bepaald in de "4de B" opnemen. De 4de B maakt deel uit van het referentiekader voor crisisverblijf en geeft dus geen bijkomend recht op een incentive. Voorzieningen die een crisisbegeleiding aanbieden die voldoet aan het referentiekader crisisbegeleiding gekoppeld aan crisisverblijf, krijgen daarvoor ook een incentive (zie annex voor een overzicht).

Voor de voorzieningen erkend door het Agentschap Jongerenwelzijn

De typemodule crisisshulp aan huis die wordt aangeboden door de diensten voor crisisshulp aan huis bevat een specifieke methodiek die beschreven werd in een eigen standaard en vereist een specifieke indicatiestelling (nl. in situaties van dreigende uithuisplaatsing). Die standaard werd niet mee opgenomen in deze nota, maar gaat verder dan dit referentiekader. Dit impliceert dus ook dat er van organisaties die crisisbegeleiding inzetten zoals hier beschreven, niet dezelfde intensiteit verwacht wordt als van een typemodule crisisshulp aan huis.

Voor OVBJ's die crisisverblijf aanbieden, wordt de module contextbegeleiding laagintensief mee in rekening gebracht naast de verblijfsmodule. Dit biedt de ruimte om de 4de B aan te bieden op een kwalitatieve manier.

Het agentschap Jongerenwelzijn verwacht van de OOC dat zij, gelet op hun expertise inzake crisisshulp, steeds de modules crisisverblijf én crisisbegeleiding aanbieden. Dit wordt vertaald in het modulair aanbod van de voorziening als 1 module diagnostiek en 1 module verblijf i f v diagnostiek. Met deze 2 modules kunnen/moeten zij dus inzetten op het creëren van perspectief na de crisis conform de verwachtingen beschreven bij crisisbegeleiding. Ze ontvangen voor beide modules een incentive. In specifieke situaties op dispatch van het meldpunt kan een OOC toch samenlopen met een crisisshulp in huis traject wanneer een intensieve begeleiding in het kader van een terugkeer naar huis nodig is.

Voor de voorzieningen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Voor de voorzieningen gesubsidieerd vanuit het VAPH geldt dat de acties, die benoemd worden als 4e B vervat zitten in wat men begrijpt onder een kwalitatief verblijf. Binnen de typemodules die worden ingezet voor verblijf worden dus ook de acties die omschreven worden als 4de B verwacht.

Voor de voorzieningen van Kind en Gezin

Voor de CKG's geldt dat de acties die benoemd worden als "4de B" afhankelijk van de concrete situatie al dan niet vervat zitten in wat men begrijpt onder een verblijf. Wanneer de aspecten die worden benoemd als 4de B de dagdagelijkse bed-bad-broodwerking én het gewone pedagogische proces overstijgen (m a w orthopedagogisch handelen indiceren), hebben de CKG de mogelijkheid om – met het oog op het steeds garanderen van een volwaardige 4de B – een typemodule kort licht mobiel in te zetten. CKG maken zo casusgebonden de inschatting om al dan niet een kort licht mobiele begeleiding in te zetten en sectoraal te registreren. Daarnaast, als een CKG crisisbegeleiding biedt via de kort intensieve mobiele pedagogische begeleiding of de zeer kort intensieve mobiele begeleidingsmodule (al dan niet in combinatie met crisisverblijf), zullen zij dit

ANNEX: OVERZICHT CRISIS

In deze tabel wordt toegelicht welke sectorale modules in de moduledatabank ingezet kunnen worden door een voorziening om een crisismodule aan te bieden.

Crisismodule	Sectorale Typemodule	Incentive
crisisinterventie	kort intensieve mobiele pedagogische begeleiding (CKG), contextbegeleiding ifv crisis (CAH), contextbegeleiding breedsporig/laagintensief (OVBJ/CIG), handelingsgerichte diagnostiek (OOOC)	50 euro*
crisisbegeleiding	kort intensieve mobiele pedagogische begeleiding (CKG), contextbegeleiding ifv crisis (CAH), contextbegeleiding breedsporig/laagintensief (OVBJ/CIG), handelingsgerichte diagnostiek (OOOC), mobiele/ambulante begeleiding voor minderjarigen met een (vermoeden) van handicap (MFC/OBC)	100 euro*
crisisverblijf inclusief 4e B	kort licht mobiele begeleiding + crisisverblijf (CKG), contextbegeleiding laagintensief + verblijf voor -12/+12/0-25 jarigen (OVBJ/CIG), verblijf in functie van diagnostiek (OOOC), verblijf voor minderjarigen met een handicap (MFC), verblijf voor minderjarigen met een (vermoeden van)handicap (OBC)	100 euro
crisisverblijf met crisisbegeleiding	zeer kort intensief mobiele begeleiding (CKG), contextbegeleiding laagintensief + verblijf voor -12/+12/0-25 jarigen (OVBJ/CIG), handelingsgerichte diagnostiek + verblijf in functie van diagnostiek (OOOC), mobiele/ambulante begeleiding + verblijf voor minderjarigen met een handicap (MFC), diagnostiek + verblijf voor minderjarigen met een (vermoeden van) handicap (OBC)	200 euro

* uitzondering: de diensten voor crisishulp aan huis krijgen geen incentive

Legende:

Kind en Gezin

Jongerenwelzijn

Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

CAH = Crisishulp aan Huis

CKG = Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning

CIG = Centrum voor Integrale Gezinszorg

OVBJ= organisatie voor bijzondere jeugdzorg

OOOC = onthaal oriëntatie en observatiecentra

OBC = Observatie en Behandelingscentrum

MFC =Multi Functioneel Centrum